

ZAJÍMAVOST

Socha Františka

Socha malého Františka s rybou v ruce je jedním ze symbolů Františkových Lázní. Pochází z poloviny 20. let minulého století, umístěna je pár kroků od Františkova pramene. Mnohokrát byla zcizena a zničena. Dnešní exemplář je kopie. Jelikož se ve Františkových Lázních léčí i ženské choroby, říká se, že kdo se Františka na patřičném místě dotkne, do roka otěhotní. Legendu vytvořil bývalý vedoucí fotoslužby pan Škarda jako výtečný obchodní trik, který šíří i průvodci.

KAM ZA KULTUROU

Ve Františkových Lázních si přijdou na své především milovníci vážné hudby. V různých lázeňských domech se konají koncerty. Ve městě se uskutečňují rovněž módní přehlídky. Pravidelné hudební akce pořádá též Divadlo Boženy Němcové. Takřka pokaždé narazíte ve městě i na nějakou zajímavou výstavu, v Městském muzeu je stálá expozice o historii lázeňství.

www.franzensbad.as

Magazín IN spolupracuje
s Českou centrálou
cestovního ruchu

→ při velkém požáru města v roce 1270. Jedinou dochovanou zmínkou o Františkových Lázních je poznámka Bohuslava Balbína, který ve své kronice napsal, že už v roce 1196 pil kníže Břetislav vodu ze zdejších minerálních pramenů.

O pár stovek let později, nejspíš už v 15. století, se františkolázeňské prameny, tehdy označované ještě jako chebské, staly významným obchodním artiklem. Především chebské ženy a mládež, ale také místní sedláci nabírali kyselku do kbelů a nosili do města. Říkalo se jim, jak jinak, nosiči vody.

Takzvaná kyselá voda se v Chebu stala stejně vyhledávaným nápojem, jako byla medovina a pivo. Však minerálním pramenům, které mají ověřené léčebné účinky, vděčí Františkovy Lázně za svůj pozdější rozmach.

Jenže v roce 1502 zlotřilí výrostci znečistili pramen, kde nosiči vody „nabírali“ svůj výdělek: Vhodili do něj tělo oběšeného zloděje. A tak nosiči začali chodit k jinému, i když mnohem hůře dostupnému, prameni – Slatinné kyselce, což je dnešní Františkův pramen, nejznámější z františkolázeňských jedenadvaceti minerálních pramenů. Dnes k němu pohodlně dojdete po lázeňské promenádě, ovšem tehdy vyvřel v zamokřeném slatiništi, takže nosičům vody těžce vydělané peníze ještě více „ztěžklý“.

Nadávky u pramenů

O prameny se čím dál víc zájímali odborníci, chebský lékař Rubinger označuje Slatinnou kyselku za téměř zázračný léčebný prostředek a počátkem 17. století vznikl u pramene odpočinkový dům. Jenže s tím se nechtěli smířit nosiči vody. Vadilo jim, že si zájemci o pitnou kúru chodili k prameni sami, čímž nosiči přicházeli o výdělek. Řešili to jednoduše a radikálně: Začali lázeňské hosty napadat.

Chebská radnice na to zareagovala brzy. Vyhlásila, podle níž bylo zakázáno používat hanlivé a urážlivé věty, znečišťovat pramen a napadat hosty. Za nedodržení vyhlášky

hrozil pranýř, nasekání holí a vypovězení z kraje.

Nehledě na útoky nosičů vody se pověst o Slatinném prameni začíná šířit a hovoří se o něm jako o jednom z nejúčinnějších léčebných prostředků v Evropě. Do Chebu se sjíždějí lázeňští hosté a kyselku si dokonce nechává posílat císařovna Anna.

Sekerami proti lázním

Tricetiletá válka rozvoj lázní přibrzdila a živnost nosičů vody zase vzkvétala. Ovšem nikoli na dlouho. Po válce vznikla první stáčírna minerální vody, o něco později vyrostl hostinec a něco na způsob veřejných koupelen.

S největší revolucí přišel v 18. století chebský občan, absolvent lékařské fakulty ve Vídni Bernard Vincenz Adler. Nechal vyčistit pramen, kyselku odvedl do jímky a kvůli hygienickým důvodům nechal pramen uzavřít.

Odpověď nosičů, a především nosiček, na sebe nene-

chala dlouho čekat. Ačkoli mohli nabírat vodu z jímky, postup doktora Adlera chápali jako útok proti jejich právu nabírat vodu přímo z pramene. Popadli sekery, pily, nože či šavle a srovnali lázeňský pavilón se zemí. Děti házely po Adlerovi vejčka a ženy na něj křičely, že jim krade chleba.

Jelikož se Adlera chebská radní nezastali, vyrazil lékař do Prahy a požádal císaře, aby vzal pramen pod svou ochranu. Expertní komise pak připravila návrh na vytvoření lázní. Zaměřilo se devatenáct parcel, z nichž patnáct bylo losováním přiděleno předním chebským občanům. Zbylé čtyři pozemky posloužily pro stavbu veřejných budov.

Plán pak posvětil František I. v již zmiňovaném roce 1793. Tak vznikla Ves císaře Františka (Kaiser Franzensdorf), na počátku 19. století přejmenovaná na Lázně císaře Františka (Kaiser Franzensbad) a ještě později na Františkovy Lázně.

FOTO: PETRA ŠUSTOVÁ

Nová kolonáda se znakem Františkových Lázní